

Els nostres poetes són per a tothom

Els cantants Paco Muñoz i Lluís Miquel, al costat de l'actor Juli Mira, posen els poetes valencians a l'abast del públic, fins i tot del profà, en una nova aventura artística editada en forma de disc i titulada 'Els nostres poetes'.

Durant el segle XVI es musicaren per primera vegada uns poemes d'Ausiàs March, per obra d'Albert Vila i Joan Brudieu. Després hi ha hagut en Raimon. Però la cosa no s'ha acabat, ni els poetes. Fa poques setmanes que ha tingut lloc una nova aventura de signe artístic. Dos cantants i un actor han gosat presentar la feina en un disc, i no pas un disc convencional. Es tracta dels cantants valencians Lluís Miquel i Paco Muñoz i de l'actor, també valencià, Juli Mira, prou conegut dels telespectadors de TV3; tots tres han cantat i recitat dinou poemes d'una dotzena de poetes valencians sota el títol entranyable d'*Els nostres poetes*.

Fa un any i mig que aquests tres amics es van reunir per proposar-se seriosament una tasca que a tots tres entusiasma: dir poemes en públic. Amb aquesta finalitat escolliren poemes de totes les èpoques, i durant aproximadament un any i mig han anat cantant-los i recitant-los pertot arreu del país. Finalment han aplegat l'obra en un disc que de moment només es comercialitza allà on ells actuen.

Els poetes són, per ordre d'aparició en el disc, Vicent Andrés Estellés, Ausiàs March, Joan Timoneda, Pere March, Tomàs de Villarroya, Lluís Guarnier, Ovidi Montllor, Enric Soler i Godes, Xavier Casp, Maria Beneyto, Teodor Llorente i Toni Mestre.

Poema i música, unió natural.
El més antic dels poetes, Pere

March (1338-1413), el pare d'Ausiàs March, al costat del més jove, dissortadament desaparegut en plena joventut, Ovidi Montllor (1942-1995). Enmig, una multitud de records, d'homenatges als qui han desaparegut fa poc (Vicent Andrés Estellés, 1922-1994), o als qui encara treballen, canten, sospiren per la llengua i en el to que també és propi a aquests tres artistes. La

En aquest disc no hi ha peça que en substitueixi cap altra. Totes hi són necessàries, si ens hem de fer una idea del que tots volen dir.

tría no ha estat fàcil, però tampoc motiu de disputes. Resulta curiós que en plena època de gent enamorada de si mateixa, tres noms de la cultura s'ajuntin per fer feina plegats i sense barallar-se. L'enigma es resol aviat amb unes paraules de Juli Mira, l'actor: "Es fàcil d'entendre, perquè en el nostre cas és impossible la baralla. No hi ha divisme entre nosaltres; és totalment inviable que ens passe una cosa així", diu amb un èmfasi rotund.

Els cantaires, els trobadors, els

rapsodes són un i tres, depèn del moment. Paco Muñoz féu la primera tria dels poemes. Després, de sobte, algú trobava que en podia cantar un, i que li venia de gust de cantar-lo; en un altre moment, el poema havia de ser recitat, o barrejat. Juli Mira va triar amb el cor el poema "Autocrítica i crítica" d'Ovidi Montllor, amb qui l'unia una vella amistat, i el recita amb una veu estrepitosa que recorda la del poeta-actor-cantant fins al punt d'assemblar-s'hi, amb una veu d'aire desmenjat, decidit, resignat, iconoclasta.

La música, les veus, l'aire d'amor. Han musicat els poemes amb la intervenció decisiva d'Enric Murillo, que ha fet els arranjaments a partir de músiques de Raimon, Paco Muñoz, Partaca, Campos, Valldecabres, d'ell mateix o del seu germà J. A. Murillo —amb el qual i amb Cèsar, un altre germà, forma trio—, i que habitualment acompanyen les cantades de Lluís Miquel. En aquesta ocasió tenen el reforç de la violoncel·lista Clara Dols i de l'oboè de Montserrat Alcover. Si bé cadascun dels músics té la seva feina, a poc a poc s'han anat engrescant amb el rumb que han anat prenent els recitadors.

Les veus són d'allò més variat. Per a qui no els conegui, Paco Muñoz té la veu aguda d'un tenor, sovint amb un ressò de falset força entranyable, i Lluís Miquel canta amb una veu greu que pot arribar a emocionar. Juli Mira,

que només recita amb la seva veu privilegiada, greu i reverberant, diu que no gosa posar-se a cantar. "A cadascú el que és seu, jo no m'hi atrevesc". Però ben pensat, quines són les diferències entre cantar i recitar? Hi ha peces –tampoc no gaires– mixtes, d'una gran bellesa. Per exemple, la famosa "Veles e vents", d'Ausiàs March, prou coneguda per les moltes vegades que l'hem sentida cantar a Raimon, que es presenta com una cançó amb estrofes repetides recitativament; el conjunt guanya en sonoritat i també en solemnitat, perquè arriba a deslligar-se de la cançó massa coneguda, massa prevista i prou sentida. Igualment, el poema "Jo em meravell", de Pere March, comença com un cant de veu sola a càrrec de Paco Muñoz, i continua amb Lluís Miquel que el canta vers a vers amb acompanyament musical; entre cada vers, s'hi intercala la veu de Juli Mira que recita en un català actual el que, altrament, tindriem prou feina a entendre. El resultat és d'una gran bellesa, ple d'harmonies contraposades.

Després d'un any i mig actuant per contrades valencianes, el conjunt encara no sap –però té previst de fer-ho– quan anirà a voltar per Catalunya i potser per Espanya i tot. De moment, i coincidint amb unes jornades medievals organitzades per l'Institut Cervantes a Nàpols i a Roma just abans de Nadal, la veu dels nostres poetes es deixarà sentir per terres italianes abans que no pas aquí. Tampoc no és cap sorpresa que ocorri una cosa així ni, menys encara, motiu d'esquinçar-se les vestidures. De més verdes en maduren!

De moment no hi ha manera de fer una bona estadística de l'èxit, de la indiferència o de l'amor amb què el públic ha rebut aquesta recopilació. Deixant de banda el que es pugui haver venut a partir de les actuacions del grup en directe, el disc encara no és a les botigues, per raons misterioses, potser relacionades amb la ja passada campanya nadalenca. En tot cas, encara no es pot

dir amb to de queixa que la gent no ho entén, que la gent no en vol o que la poesia no ven. Quina sort, doncs.

No obstant aquest petit marge de confiança abans de les xifres que algun dia s'hauran de calcular, l'aventura d'editar un disc d'aquestes característiques és prou mereixedora d'atenció. Lluís Miquel, amb tot, veu el futur amb optimisme: "Crec que es podria portar l'espectacle a molts llocs d'Espanya i també, per què no, de l'estranger, com a cosa cultural". Una hipotètica passejada de l'espectacle ben arreu pot acostar aquest art a pobles i cultures diversos, susceptibles d'interessar-se per unes lletres amb prou personalitat, força ben triades i absolutament representatives del que es diu i s'ha dit per terres valencianes durant aquests darrers sis segles. Una síntesi més acurada sembla impossible.

L'ànima musical del recull.

La música que acompanya els poemes conté elements diferenciats, mai monòtons i sí força representatius. Hi ha sons de banda, com hi ha sons judaïtzants; hi ha plenitud d'orquestra, com hi ha la veu melosa del violoncel

que sembla a punt de cantar; hi ha acompanyament humil de fons per als recitats, com hi ha música creada, to, ritme i melodia en les cançons. Els cantants, tots dos, es concentren per fer de cada cançó una peça única, i així sentim Paco Muñoz adés regalar-se amb deteniment en una cançó neta, o adés cantar festiu. Lluís Miquel fa un descens en el to, per afinar molt més amunt en la cançó següent. Una cançó de Joan de Timoneda, "Qui té anguila", sona humorística, amb una melodia de J. A. Murillo, de ressons festius. "Les formigues", poema d'Enric Soler i Godes, també es presenta com un *scherzo*. D'aquest disc no es pot dir que una peça en substitueixi cap altra. Totes hi són necessàries, si ens hem de fer una idea del que tots tres, més ben dit: tots vuit, volen dir.

El disc ha estat enregistrat aquest mateix any 1998 als estudis valencians Tabalet i editat per Picap, de Sabadell; s'encarrega de distribuir-lo Actual Records, i la producció és de la companyia ADI, de València, productora habitual dels treballs discogràfics de Lluís Miquel.

Hans Mòller

D'esquerra a dreta, Paco Muñoz, Juli Mira i Lluís Miquel. Fa un any i mig que aquests tres amics es van reunir per proposar-se seriosament una tasca que a tots tres entusiasma: dir poemes en públic.